

vér fekete folt, s meg kell állapítanom, hogy itt minden hiába, mert kutyából nem lesz szalonna. Bízgatás következik: Lehetetlen, hogy ne legyen valami eredmény. Mért? Mert többet érek el, ha energiát fektetek be, mintha nem fektetek be.

Pénzszámolás - Hát erre minek van szükség? Isten országa nincsen osztozás nélkül. Az emberiség 20%-a él jobban, mint mi. 80%-a rosszabbul él. Ha z a legspeciálisabb Bokor-találmány. Ilyesmiket találtunk ki az idők folyamán: Nagyon igaz a time is money; idő és pénz konvertibilis valuták; mondd meg, mire használsz idődet, s megmondom, ki vagy stb. De ennél gorbábbakat is. Ha nem vagy hajlandó orvoshoz menni..., hanem nem vagy hajlandó laborba menni, ne csodálkozzál, hogy nem gyógyulsz meg. Aki nem hajlandó szembesülni azzal, hogy mire fordítja Isten napját, nemzet életét, azaz a napi 24 órát, az nem akar megtérni. Tessék már egyszer egy hónapon keresztül negyedórás pontossággal felírni, hogy mire fordítottam a napi 24 órát. Tessék megállapítani idő-felhasználási kategóriádat, s utána beszámolni lelkitanácsadónak-vezetőnek, s főleg önnönmagadnak, hogy milyen mutatók jöttek ki. A Bokorban ilyen fő kategóriákat alakítottunk ki:

- a/ Biológia (alvás, evés, tisztálkodás)
- b/ Kenyérkereset
- c/ Házi munka, családszolgálat
- d/ Kultúra, tanulás
- e/ Szórakozás (pl. TV)
- f/ "Isten Országá":

1. imádság
2. tanulás
3. karitász-tevékenység
4. csoportba járás
5. csoportot vezetés
6. "utána menés" (egyéni foglalkozás a megnyerendőkkel s a már megnyertekkel);

A nagy kérdés, hogy hajlandók vagyunk-e szembesülni a havi végeredménnyel. Esetleg azzal, hogy a TV egymaga háromszor annyit kap, mint amit Isten Országá címén el tudok könyvelni.

Tapasztalat: Jézusnak fel kellett adni a názáreti ácsipart és teljesen függetlenül kellett magát az Isten Országért. Bokortapasztalat: nem sokra jut, aki az "Isten Országá" kategóriájára nem tud növekvő mértékben - nem perceket - hanem órákat felszabadítani.

Befejező ige: Mit használ az embernek akármennyi pénz is, a nagy elszámolásnál csak az fog számítani, hogy éheztem és ennem adtál. Ámen.

Nagymaros, 1972.

BULÁNYI GYÖRGY FŐPAPOK, ÍRÁSTUDÓK ÉS VÉNEK

És kötélből osztott fonván kihajtá őket a templomból (Kodály, Jézus és a kufárok), s a megtisztított templomban Jézus, a tanító, ismét tanít. Idézet következik:

Odamennek a templomban tanító Jézushoz a főpapok s a nép vénei mondván: *Milyen hatalommal teszed ezeket? Ki adta neked ezt a hatalmat? Ezeket.* Miket? Utalhat a szó akár a templomtisztítására, akár a tanításra, akár mind a kettőre.

Ez a mai evangéliumi szakasz előzménye. S a mai szakasz folytatása? A gyilkos szőlőmunkásokról szóló példabeszéd, amely ezekkel a szavakkal fejeződik be: *és hallván a főpapok és a farizeusok Jézus példabeszédeit, megértették, hogy róluk beszél.* A 23-27. versekben olvasható az előzmény, a 33-46. versek mondják el a folytatást. Köztük a mai szakasz: a 28-32. versek. A 28. vers ezzel indul: *De mi a véleményetek erről? Nektek! Kiknek? Nem mondja meg a szöveg. A befejező, a 32. vers sem mond többet: ti nem hittetek Jánosnak, ti nem gondoltátok meg magatokat.* A misekönyv elé is teszi a mai szakasznak: *Abban az időben Jézus ezt mondta a főpapoknak és a nép véneinek...* De ez a nevesítés csak a mai szakasz előttiben: *a milyen hatalommal teszed ezt...* stb. szakaszban szerepel. A mai szakasz folytatásában viszont *a főpapok és a farizeusok*, ill. egyes kódexekben *a főpapok és az írástudók* szerepelnek.

Ha figyelembe vesszük az előzményt is, a folytatást is, akkor együtt van az egész szintársulat: főpapok, írástudók és vének. Nem resteltem a fáradozást, és konkordancia-szótárom alapján megállapítottam, hogy a szinoptikusoknál 20 ízben szerepelnek együtt a főpapok és az írástudók, ill. ezek farizeusi válfaja, 15 ízben a főpapok és a nép vénei, s csak 3 ízben van együtt mind a három: *az Emberfiának sokat kell szenvednie a vénektől, főpapoktól és írástudóktól.* A főpapok pedig – mint a Jézus elleni nagy meccs legfőbb érdekeltjei – még 25 ízben szerepelnek egymagukban is. Úgy gondolom, hogy ezzel szolid módon tisztáztuk, hogy a mai evangéliumi szakaszban kik lehetnek azok, akiktől Jézus megkérdezi: *Mi a véleményetek?*

Felelhetek ezek, szegények, akármit. Akár azt, hogy a gyerek semmiképpen nem pofázhat szembe az

apjával; az a kisebb bűn, ha végül is nem megy ki dolgozni a szőlőbe; tehát még mindig elfogadhatóbb az igent mondó, de nem teljesítő gyerek magatartása. Mondhatták volna azt is, hogy nem a duma számít, hanem az, hogy mégis kiment és dolgozott; tehát az teljesítette apja akaratát, aki végül is elment a szőlőbe. A zsidó hagyomány képviseli mind a két nézetet. A szakirodalomból tudom, hogy *a parancsot kiadó isteni tekintély nem tisztelése és el nem ismerése megbocsáthatatlan véték, ezzel szemben egy tőle parancsolt dolog nem teljesítése esetén még lehetséges a jóvátétel.* Ezzel szemben a *Babiloni Talmud* szerint, ha ígéretről van szó, akkor *az igazak keveset beszélnek és sokat tesznek, az istentelenek pedig sokat beszélnek és nem tesznek semmit.* A kódexek alapján nem állapítható meg, hogy mit válaszoltak szegények Jézusnak. Hol az egyik fiút írják előre, hol a másodikat, s a megkérdezettek hol az elsőről, hol az utolsóról állítják, hogy az teljesítette apja akaratát. Hogyan is volt akkor?

Az lett volna részükről az okosabb, ha azt válaszolják erre is, amit válaszoltak Jézus előző kérdésére: *Istentől vagy embertől volt-e János keresztsége?* Azt, hogy nem tudjuk. De nem akarták kitenni magukat annak a válasznak, amit erre kaptak volna Jézustól. Válaszolhatták volna azt is, mint igaz zsidók, amit a szakirodalom alapján az előbb idéztem: Istennek sohasem mondhatunk nemet. De okosan tették szegények, hogy nem ezt válaszolták, mert megkapták volna Jézustól, hogy ez az Istenek mondott igen nem sokba kerül nekik, mert eszük ágában sincs az igent teljesíteni. Inkább meggyilkolják a vállalásra őket figyelmeztetőket, a prófétákat. Ezeknek a gyilkosoknak a folytatói, a fiai ők, ezért díszítik a próféták sírjait. Sőt, maguk is prófétagyilkosok, most is éppen erre készülnek. Az a legvalószínűbb, hogy a nemet mondó, de végül is a szőlőbe kimenő gyerekre zavartak. S erre kapják azt a viszontválaszt, amit kaptak. De ugyanezt kaphatták volna az előző két válaszkísérlet, probléma-megoldásuk esetén is. Szórol-szóra ugyanazt. Miért?

Azért, mert van úgy, hogy az embernek már minden mindegy. Sztálin halála után, '54 januárjában a Gyűjtőben éhségstrájkot kezdtünk – a jogainkéért. X-eseknek voltunk minősítve: nem írhattunk levelet, nem kaphattunk beszélőt és csomagot sem. A megbeszél reggelén vagy huszonötön nem vettük át a reggelit. Volt nagy ijedelem az operatívok körében. Dolgozni kezdték, s a harmadik napon már csak hárman maradtunk: én a 35 éves ért korú és két délvidéki 20 éves, akiket Titó átdobott a határon. Az ötödik napon, elkezdtek mesterségesen táplálni – gumicsővel, tölcsérel. Két társam ezt már nem vállalta. Engem elkülönítettek, s jöttek a látogatók – a minisztériumból. Az egyikük így elmélkedett: a haláltól nem fél, a többin meg már túlesett... A folytatás, amit nem mondott: *nem tudunk mit csinálni magával.* Jézusnak ezen a beszélőn, amikor megkeresik őt a főpapok már minden mindegy. Tisztában van vele,

hogy már csak napok választják el a letartóztatástól, s mondja, ami belefér.

Fölállítja tehát a főpapok-írástudók-vének fronttal szemben a másik frontot: a vámosok és az utcanők frontját. Ezek hittek Jánosnak, a Keresztelőnek. Ti pedig láttátok, hogy milyen hatással volt rájuk János., és ti ennek a hatására se hittetek Jánosnak. Kérdezem: miért a vámosokat és az utcanőket emeli ki Jézus azokból, akik hittek Jánosnak? Hiszen Jézus maga is hitt neki. A Zebedeus-fiak is, Péter és testvére, András is hitt neki? Talán tetszenek Jézusnak ezek a foglalkozások? Nem tetszenek. Csak az tetszhetik bennük Jézusnak, hogy a társadalomnak azon rétegeihez tartoznak, amelyekből Jánosnak is neki is sikerült tanítványokat szerezni. Ennek igazolására elég Mátéra és Mária Magdolnára gondolnunk. Csak ezen foglalkozásokat kultiválók sorából kerültek ki Jézus tanítványai? Szó sincs róla. Nem maradt fenn a tanítványok személyi igazolványa, de enélkül is tudjuk, hogy Péter Andrással együtt s a Zebedeus-fiak is halászok voltak. A szakirodalomból viszont az is tudható, hogy a Jézus korabeli Izraelben ezt a szakmát nem sokra becsülték. Alighanem azért is, mert nem lehetett meggazdagodni belőle. Hogy a tanítványok másik, nagyobbik felének mi volt a foglalkozása, erről csak annyit tudunk, hogy főpapok, írástudók és vének nem akadtak köztük.

Nagyon megbotránkoztató dolgot fogok mondani. Jézus szeretett sarkítani. Kik beszélnek sarkosan? Akik magyarul akarnak beszélni, közérthetően, félreérthetetlenül. Csak a főpapok, írástudók és vének kívánták pokolba Jézust? Szó sincs róla. Az alpapok, a falvak zsinagóga-elöljárói, a kisvárosi tisztos polgárok is. Mindazok, akik nem szeretik a harsány prófétákat, s akik arról énekelnek, hogy nem lesz mindenkor így. Mindazok, akik tudják, hogy úgy lehetne bizony holnap is, ahogyan ma van, ha az ilyen Jézus-félék nem köpnének bele a levesükbe azzal, hogy holnapra megforgatják az egész világot. Mindazok a fal mellett járók, akik számára az élet nem egészen elviselhetetlen, s akik e rokonhelyzetük következtében találkoznak a főpapok, az írástudók és vének barátságos tekintetével. Az a sarkítás, hogy ezekről a gyalogjárókról Jézus nem beszél, csak az aktív, hivatásos gyilkosairól, akik a 72 tagú nagytanácsban egyenként a halálára szavaznak. Akiktől nem kértek szavazatot, azokról Jézus nem beszélt. Jézus számára ezek szerint kik a gyilkosok? Akiknek ez a mesterségük. A hatalomgyakorlók. A kiközösítők. Tehát éppen a főpapok, az írástudók, a vének.

Jézus sarkít. Nem a halászok hittek Jánosnak, hanem a vámosok és az utcanők. Mért sarkít Jézus? Üzen a főpapoknak, írástudóknak és véneknek: nincsen olyan megvetett társadalmi rétege Izraelnek, amelyben az Istennek ne volna több labdába-rúgási lehetősége, mint nálatok. Nincsen. Ti vagytok Isten számára a legreménytelenebb eset. Ti, akár mint osztály, akár mint személy.

Erre van egy önfelmentő sztereotípiája az egész kereszténységnek. Ez: igen, igen, de hát ezek a zsidók. Nem lehet rólunk ránk következtetni.

Válaszolok erre a sztereotípiára. Nem vagyok zsidóbérenc sem, és antiszemita sem, mert nem kívánok a zsidóknak és nem akarok tenni a zsidóknak semmi olyat, amit nem kívánok magamnak. A zsidó nem utolsó népe az emberi történelemnek. Belőlük került ki a názareti Jézus is, s a Hamvas Béla által emlegetett Hagyománynak nincs nagyon sok olyan méretű alakja, mint Jézus. Következésképpen a zsidó főpap, írástudó és vén nem lehet rosszabb, mint a nem-zsidó. A fent mondottak nemcsak a zsidókra érvényesek. Bármely nemzetre és vallásra is.

De hát ez prédikáció, s a padban ülők között aligha van főpap, írástudó, vén, vámos és utcanő. A sarkító Jézusnak nem kerülünk a szájára. A második vonalban vagyunk: alpapok, tisztos polgárok, halászok. A hatalomgyakorlásnak vannak totális módszerei. 1948-ban minden felnőtt embert megkérdeztek, kívánja-e Mindszenty példás megbüntetését. Aki nem kívánta, így vagy úgy, de Jézus és Mindszenty sorsára jutott.

Mindebből legyen világos, hogy lehet azért prédikálni úgy is, hogy nem emlegetjük azt az egy dénárt. Ámbátor. ámbátor annak, akinek több dénár kellett, jobb volt, ha 1948-ban elkerülte a kérdezőket. Nem lehetett elkerülniök! Miért nem? Ők voltak a kérdezők. Is-ten legyen irgalmas annak, aki több dénárt akar!

RUDOLF SCHERMANN

ÚJABB ELJÁRÁS FENYEGET?

A magyar püspöki kar konzervatív többsége csak vonakodva fogadja el a római Hittani Kongregáció rendelkezését, amely Bulányi György piarista atyát, a Bokor bázismozgalom alapítóját hosszú évek kötélhúzása után felmentette az eretnekség gyanúja alól.

Október 19-én 16 órakor Budapesten, az Erzsébet híd mellett lévő Piarista Kápolna zsúfolásig megtelt. Ugyanis egy fehérhajú 79 éves pap, Bulányi György piarista szerzetes, a magyar egyház hitvallója először ünnepli itt az eukarisztiát - nyilvánosan. Élete rendkívüli odisszejának átmeneti végét jelenti az esemény. Az üldöztetést a középkoriakhoz hasonlóan az állam és az egyház, a kommunista hierarchia között létrejött inkvizíciós szövetség gondolta ki, és hajtotta végre. A látszólag bonyolult történet szálai végső fokon egyszerűbbek és meggyőzően világosabbak, mint amilyenek első pillantásra tűnik. Az annak idején még nem is harminc éves piarista Bulányi története a második világháború után - amikor Magyarország a kommunista befolyási övezetbe került - azzal kezdődik, hogy bázisközösségeket szervez, melyeknek tagjai főleg fiatalok. Bulányit

1952. augusztus 28-án, az egyre brutálisabbá váló sztálinista fejlődés tetőpontján letartóztatják, törvényszék elé állítják, s végül államellenes összeesküvés vádjával életfogytiglani börtönre ítélik. Több mint 8 évig, 1960. december 9-ig ül börtönben. Mivel állami törvények alapján papi tevékenységet nem fejthet ki, 9 éven keresztül szállítómunkásként és fordítóként dolgozik. Emellett földalatti módon újra szervezi a bázisközösségeket, és baráti papok mellett ünnepelheti az eukarisztiát, hirdetheti az örömhírt. A magyar titkosrendőrség továbbra is kellemetlen módon üldözi a különféle bázisközösségek tevékenységét Magyarországon. A párt célkitűzése egyértelmű: az egyház látszólag elpusztíthatatlan életképességének zsenge csíráit el kell pusztítani.

Veszélyek fenyegetik a varsói paktumot

Végül azonban elkövetkezik, hogy Magyarország is aláírja a helsinki-egyezményt. Mivel a kommunista uralom nem kíván hiteltelenné minősülni, és a humanizmusnak legalább a látszatát meg akarja őrizni, az egyházi bázisközösségek ellen már nem maga akar eljárni. Ezt a szerepet inkább átengedi a püspököknek. A kommunista uralom kíméletlen nyomása alatt nekik kell átvenniük saját hittestvéreik hóhéranak szerepét. 1979-ben Bulányi Bokor-mozgalma egy csapásra a kommunista "éberség" figyelmének középpontjába kerül. Ebben az évben tagadja meg Dr. Merza József, a bokor-mozgalom tagja, a néphadseregben teljesítendő katonai szolgálatot. A kommunistákat riadóztatják. A magyar Néphadsereget köti a varsói szerződés. Ha a példa követőkre talál, annak beláthatatlan következményei támadnak az egész szerződés erejére. Következésképp az egész eset a moszkvai KGB-ig terjedő hullámokat ver. Lécai magyar bíboros elképesztő kommunista nyomás alá kerül, cselekednie kell. Mert a bokor-mozgalom meg nem riadó pap tagjai a bibliából és a Második Vatikáni Zsinat szövegeiből egyértelműen kiolvasható jogot a fegyveres szolgálat lelkiismereti okokból történő megtagadására nyíltan kezdik hirdetni a szószékekről. Poggi érsek, vatikáni küldött közli Bulányival, hogy az Állami Egyházügyi Hivatal vezetője zöld fényt adna a bázismozgalomnak, ha a bokor-mozgalom elhatárolná magát a fegyveres szolgálat megtagadásától. A "bulányisták" kemények maradnak, az állam rendszabályokat vezet be. A papokat felfüggesztik, és Bulányi számára újabb keresztút kezdődik. Kommunista parancsra saját egyházának vezetői kell elintézzék azon az alapon, hogy eretnek tanokat hirdet. Ennek érdekében Lécai egyházi törvényszéki eljárást indít, amely hosszadalmas folyamatot kezdeményez Bulányi ellen.

Egyházi büntetések

Nem csak ez történik. Bulányit és mozgalmát rossz hírbe kell hozni a többi katolikus bázismozgalom, sőt az egész katolikus nyilvánosság, a klérus és hierarchia